

psupponit subiectū. et quia gratia nostra cōformis est gratie angeloz q̄suis natura nō est eiusdem sp̄ei cum eorum natura. ideo si qua in nobis erit ordinum distinctō attendetur per conformitatem ad ordines angelicos. ideo non oportebit plures et novos ordines ex hominibus eē. nisi fortassis decimū qui ad angelorum perfectōnem non poterit peruenire. hoc tamē quod nūc dictum ē dubium est. et magis non uidet acceptare q̄s uis sicut. s. dictum fuit uideatur satis p̄babile. Nec illa ratō cogit ō ui ministratia. q̄a in distinctōe ordinum magis cōsiderat status gratie q̄s operatō alicuius potentie. Ex his manifesta sunt ea que tangūt in lra. hoc solum sufficiat ad presens exponere de nomie seraphyn. aliq̄n enim in scriptura legitur seraphyn per. n. et tunc est pluralis numeri et neutri generis. et signat cetum angeloz illius ordinis. Aliquādo scribitur per m tunc est pluralis nūeri et masculini generis. et signat angelos nullo ordine cōtētos. Aliquādo legitur seraph. et tunc est singularis numeri et masculini generis. et signat angelum illius ordinis. vñ uersus. Hoc seraphyn dicas. hi seraphym. seraph dicas illū. uel aliter. Dic cherubym sanctos. cherubym sacra. fit cherub almus.

Distinctio decima.

Hec etiam inuestigādum ē. *¶* Supra egit magist' de consequētibus cōfirmatōnem āgelo rum quātum ad distinctōes ordinum. In hac uero parte agit quātum ad ministerium. et quoniam ministeriū respectū habet et ad eum qui ministrat et ad eum cui ministratur. ideo pars ista duas habet. In p̄ia determinat de misterio angelorum quātus ad ipsos angelos ministrātes. In scōa uero determinat per comparatōem ad homines q̄bus ministrāt iſra dis. xj. Illud quoq̄ sciendum ē. *¶* Prima pars in qua querit quib' angelis competit ministrare siue mitti. habet tres partes. In prima ponit duas opiones cum suis cōfirmatōnibus. In scōa uero parte mouet dubitatōes et dēterminat. ibi Hic oritur questio si oēs mittentur et nuncij dei

existunt. In tertia uero parte illas duas opiones reducit ad quādam cōcordātiā formans q̄ōes ex illis duabus opionibus unā inter utrāq̄ mediam. ibi Alii uero dicunt tres ordines supremos. *¶* hanc p̄tium subdiuisiones manifeste sunt in lra.

Intelligētiā huius partis incidit hic questio circa tria. *¶* Prima q̄stio est. Utrum boni angeli mittantur. *¶* Secundo querit. ad quid mittantur. *¶* Tercio queritur qualiter illud officium exequatur. *¶* Circa primū queritur duo. *¶* Prio queritur. utp̄ aliqui āgeli mittantur. *¶* Scōo querit. utp̄ omēs mittantur.

Circa primū sic proceditur et oī dicitur q̄ angeli mittantur Luce p̄rio. *¶* Diffus est gabriel angelus a deo i ciui. *¶* et in plurib' aliis scripture locis. Item angelus nomē ē nunciū et officij sicut dicit glo. super illō. ps. q̄ facit angelos suos sp̄us. ergo si uere et p̄prie dicunt angeli uere et p̄prie sunt nūcij. ergo si nūciorum ē mitti. patet. *¶* Item quāto aliquis habet maiore charitatē. tāto sollicitior est circa eum quē pōt iuuare. sed angeli habent perfectam charitatem et possunt nostram indigētiā subleuare. ergo uidetur q̄ sint solliciti nos adiuuare. sed non faciūt p̄pria auctoritate s̄z dñi. ergo uidetur q̄ mittant a domino. *¶* Item angeli q̄stus ad statum et dignitatem sunt medij int̄ nos et deum. ergo uidetur q̄ ad deum serant petitiones nostras. et a deo nobis reuelationes referāt diuinas. s̄z hoc ē p̄prium nūciorum. ergo. *¶* Cōtra. frustra mittit quis nunciū ubi ipse presens est et melius pōt facere p̄ se ipm. ergo si deus nobis p̄sentissim' ē et oīa potest facere p̄ seipm. ergo frustra ad nos mittit angelum. s̄z ipse nihil facit frustra. ergo. *¶* Item deus pater misit filiū et sp̄m sanctū ad pcurādum nrām salutem. aut ergo sufficiēter pcuratur salus nrā per filiū et sp̄m sc̄m. aut non. Si non. ergo implet mediator est filius et etiā sc̄us sp̄us. q̄ō dicere est p̄phanū. Si sic. ergo frustra mittitur angelus. *¶* Item cum angelus mittitur ad

nos aut ad nos conuertitur. aut non. Si nō ergo frustra mittitur. Si sic. cum non possit simi et semel moueri diuersis motib⁹. ergo desinit eē beatus. **I**tem uidet ex hoc generari angelo pūdicius. quia quātūcūq; aliquis sit seruētis charitatē seruētus mo uetur quādo monetur in deum q̄s qm mo uetur i p̄ximū. ergo seruētus mouet ange lus cum deo afflūt q̄s cum nobis ministrat sed cum minuitur feruor dilectionis minuit dilectio deuotōis. ergo missio angelorū ad nos et minuit i eis feruorē charitatē et olcias iocunditatis. ergo est in pūdiciū eorum. **I**tem hoc ipm uidet. anima q̄uis hēat pluīs potentias. tamen quia ille potentie in una substantia simplici radicatur. cum itēditur una remittitur altera. ergo pari rōne in an gelis. cum angelus sollicitatur circa ea que sunt uirtutis ministratue. minuitur eius con templatio. ergo et dilectio. **I**tem angel⁹ bea tus locatur in celo empyreo tāq; in loco cō gruo sibi deputato. ergo appetit ibi eē. si ergo egreditur extra empyreū aliquis ap petitus erit in eo incomplet⁹. ergo uidetur q̄ missio in angelis ponat incompletōnem. si ergo angeli beati sunt in statu oimode per fectionis. uidetur q̄ nullo modo competat eis mitti. **R**es. vñ q̄ absq; dubio beati an geli ad nos mittuntur a deo. rñ de hoc pos sunt assignari plures rōnes. vna tamē potis sima sumitur ex lege charitatē. hec. n. mis sio concordat charitati diuine et charitati an gelice et humane. charitati diuine q̄a i hoc manifestatur diuina bonitas euz nostras sa lutem diligit. dum nobilissimos spūs q̄ ei intima charitate cōiungunt dirigit et trāsmittit ad procurādum salutem nostras. Cōpe tit etiam charitati angelice. cum. n. charita tis ardentis sit maxime desiderare aliorū salutem. ob quā etiam dicit dñs sicut dixit **ysaias**. Ecce ego domie mitte me. et ange li possunt nos inuare p eo q̄ uidet nos suo auxilio indigere et malos angelos nos inde sinenter impugnare. ideo q̄ ad nos mittan tur lex exigit charitatē angelice. **C**ompe tit etiam hoc charitati humane que qm p uola est q̄d in sumus in uia indiget foueri et nutriri et excitari. et qm angeli sunt cōciues hominibus cum non sint eis iuncti p similitu

dinem nature que excitat ad amorem oportuit iungi p obsequium beneficentie. **U**nde rōnes ad hoc inducte sunt concedende. **A**d illud ergo quod obicitur in contrariis. q̄ deus nol is presens est. vñ ē q̄ q̄uis deus sit presens. tamē ppter cecitatem et caligies intellectus nostri in qua sumus ipm cognos cimus ut absentem. et quia illi spūs ppter claritatem luminis et beatitudinis perfectōem semper uident deum facie ad faciem. et sūt ei presentes quēadmodū illi qui sunt i ca mera regis indicant his qui sunt exterius regis uolūtares. et ad hoc mittuntur a suo do mino. sic intelligēdū est in proposito. **N**ec ualet. Dominus pōt per se facere. ergo nō debet ad hoc nūciū mittere. multa enim pōt ille qui preest per se facere que tamen iniūgit seruo uel nūcio ut seruetur in mi nisterio et actōibus decens et congruus or do. **A**d illud quod obicitur q̄ fili⁹ et spūs sanctus sufficiēter procurāt salutem nostrā. vñ q̄ et si procuraret sufficiēter q̄tū ē ex se. nō tamen excludunt nostri liberi arbitrij liber tatem. coadutores. n. dei sumus sicut dicit **ap̄lus**. et quia nostrum arbitrium pigrum est et non bene gratie coopatur. iō indiget exci tari. ad hoc autem nullus est magis idone⁹ q̄ sit angelus. et iō cōueniēs ē ut ad nos mit tant. non ppter indigetiam procuratōis sa lutis nre ex parte filij uel spūs sancti. sed ppter negligētiā coopatōis ex parte nri. **A**d illud quod obicitur q̄ si mouet erga nos non ergo erga deum. vñ q̄ illud argumētū dupl̄r peccat. primū quidē q̄a nō mouet er ga nos nisi ppter deum. vñ motus ei⁹ nō quiescit in nobis sed nos semp refert ad de um. et ideo motus ille non auert motum in deum. s; potius disponit ad illum. **A**lia etiā ratō ē. quia q̄uis una substantia unica potē tia simul et semel non possit se cōuerter ad diuersa per naturam. pōt tamē per dispen satōnes diuinam siue per gratiā perfectam cui⁹ mōi est gloria. **U**nde angelus simul et se mel et nobis cogitat et deo. sic etiam erit d beatis. **E**t per hec patet duo sequētia. scz d amissione feruoris charitatē. et remissioe actōis uirtutis agentis. hoc enim uerum ē ubi una conuersio impedit alteram. q̄d qdē non est in pposito. **E**t istud satis clarū est

intelligere ei qui pōt hoc cape quō aīa bea
tīficata simul ⁊ semel intelligit multa. ¶
Ad illud quod ultimo obiicitur d' loco. dō
q. sicut i precedētibz bitum est. locus non
debetur angelo ppter eius necessitatē uel i
digētiā sed solum ppter quādam cōgruē
tiam. **hec. n.** congruetia recompensari pōt
per maiorem. ⁊ tunc nullam ponit imperfe
ctōnem uel idecētiā p sui ipsius absentiaz
⁊ sic ē in pposito. **plus. n.** delectat angelus i
plere uolūtatem dñi sui. ⁊ in adiūuādo ho
minem i placere deo q̄s delectat eē in empy
reo.

ergo uidetur omnibus competere. ¶ Item d
hominibus assumitur ad omnes ordines an
gelorum. ergo si quilibet angelus debet re
flauratōnem sui ordinis procurare. ¶ Item d
bet adhuc mittere. uidetur q̄ omnes angeli
aliquando ad nos mittantur. ¶ Item chari
tas angelorum emouens facit eos sollicitari
circa nostram salutem. ¶ Item per hoc ad nos u
nire diuina iussione. si ergo in supremis or
dinibus est maxima charitas. uidetur q̄ ipsi
maxime nostram salutem procurent. ergo
et eos maxime debet deus ad nos mittere.
¶ Item p̄mptor est charitas ad inuicem
q̄ sit nequitia ad nocendum. ergo si ab ange
lis qui ceciderunt de omnibus ordinibus im
pugnatur. multo fortius uidetur q̄ ab an
gelis persistētibus de singulis ordinibus ad
iuuemur. ergo si adhuc mittuntur ut nos
adiuuent. patet &c. ¶ Ad hoc dicēdū q̄
sicut dicit magister in lra. Diuerse fuerunt
opiniones propter diuersas auctoritates q̄
uidentur in hac materia sibi contrarie. Un
de quidam adherentes quibuscumq̄ et intelli
gentes eas ad lram. alias uero exponentes
formant sibi opiniones uarias. Quidam. n.
dixerunt q̄ soli angeli ultime hierarchie ad
nos mittuntur. et dicit hoc sensisse Dionysiu
Nec esse hoc contra apostolum. quia illa di
stributio quam facit apostolus intelligenda
est esse accomoda. cum dicit. Omnes sunt
administratores &c. Intelligitur enim de il
lis qui sunt de ultima hierarchia. Sed quia
illa expositio sensui et intentioni apostoli nō
concordat. Uult enim hoc probare. q̄ chris
tus nobilior est omnibus angelis. non tātus
inferioribus sed superioribus. Ideo est secun
da opinio q̄ oim angelorū ē mitti. q̄ int̄ illi
auctoritati apli. Et hec opinio dicit v̄bū apli
nō ēē contrariū v̄bō Diony. q̄ dicit supiora a
gmia n̄ mitti. hoc. n. dicit. aut q̄a n̄ ita ires
quet mitti. aut q̄a n̄ ex officio ita op̄eit eis
mitti sicut angelis hierarchie inferioris. Sed
q̄a expositio ista v̄bis Diony. uidet ēē ualō
exnea. cū ip̄e dicat q̄ usus exterioris officij
nūq̄ ē h̄nt. Et p̄ idubitatū credēdū ē ēē uerū in
hac pte. tā v̄bū apostoli. q̄ uerū Dionysij
Tō est tercius modus dicēdi p̄ distinctionem
utriusq̄ uerbi saluans. et ad cōcordantiā redu
cēs. et ex illis duobus exp̄sa ueritatē eliciēs.

Distingui enī oportet in missione. est enī missio exterior que ē ad nos. ⁊ est missio interior que ē ad angelos. sed ppter nos si d' missione exteriori loquamur. sic non competit omnibus angelis. quia nō competit superioribus agnibus sicut dicit *Dionysius*. q̄a ea que p̄minet usum exterioris officij nūq̄ habent. in quo signat q̄ intelligit de missione exteriori que est ad nos. Si autem intelligamus d' missione interiori que est ad angelos ppter nos. sic mitti competit omnib⁹. quoniam superiores mittuntur ad medios. ⁊ medii ad infimos. dum reuelando purgāt ⁊ illuminant ea que nobis expediūt. ⁊ hoc totum est propter nos. Et ideo signanter dicit *ap̄l̄s*. *Missi ppter eos*. non inq̄t missi ad eos. Concedere igitur sunt rōnes ostendentes q̄ non oim est ad nos mitti. ⁊ patet iam ex dictis *R̄*. ad uerbum apostoli. *Ad illud uero quod obicitur d. vi. ysaie.* vō q̄ angelus missus ad eum nō dicitur eē un⁹ d' seraphym. quia eēt d' supremo ordie sed quia mittebatur labia eius incendere. ⁊ hec *R̄*. sumitur a *Dionysio* in libro d' angelica hierarchia. *Ad illud q̄ obicitur q̄ missio competit filio.* ergo cuilibet ordini angelico. vō q̄ non ualeat. *Missio. n.* aut est ad redimendum ⁊ ad saluandum. aut est ad ministrandum. prima ē tante dignitatis q̄ nulli alij pōt competere nisi soli deo. Secunda uero nō ē tante dignitatis q̄ competat agnib⁹ supremo. *Ad illud quod obicitur q̄ ordines angelorum omēs restaurabunt p homines.* vō tam ad hoc q̄ ad duo sequentia q̄ reuera omēs angeli sunt nobis in adiutorium. ⁊ omēs nos adiuuāt. uel mediate. uel immediate. siue in ministrandis reuelatōib⁹. siue in pferendis nostris oratōibus. *Dū. n.* agmina suprema que sunt nobis necessaria inferioribus agnibus reuelant. ⁊ dū simul cum illis pro nobis ad deum inspeliāt ⁊ petitiōnes nostras deo exponūt. non ut deum instruant. sed ut petitiōnes n̄as igneis suis affectōibus deo acceptas faciāt. sicut aduocati decoris oratōibus aliorum causā defendunt ⁊ ornant. absq̄ dubio nobis magnum auxilium prestant. ⁊ sic faciūt ad ordinem suorum repatiōem ⁊ nihilomin⁹ sequūtur charitatis sollicitudinem. ⁊ efficacius

nos adiuuant q̄ alii impugnet.

Onsequēter queritur de scōo articulo. scz ad quid mittuntur ⁊c. *Prima q̄o.* Atrum mittantur ad accedendum nostris affectum. *Scōo.* Atrum mittantur ad illudendum intellectum.

Ora primū sic p̄ceditur. Et q̄ mittantur ad inflāmāduz affectum uidetur. Angelus q̄ missus est ad p̄latz sicut dicit *Dionysius*. dicitur esse unus de seraphym q̄a missus ad incēdium ⁊ inflāmāduz. s; inflāmātō respicit affectum. ergo ⁊c. *Itē act⁹* hierarchiarum sicut uult *Dionysius* de angelica hierarchia sunt illuminare. purgare. perficere. ergo si purgātō respicit remotiōnem sordium. ⁊ sordiatō respicit affectus quātum ad cōcupiscētie uiciū. uidet e contrario q̄ angelus mittatur ad inflāmāduz affectum per amorem sanctū ⁊ mūdum. *Itē* hoc uidet rōne. bonū fm q̄ bonū ē diffusiuū sui. sed angelus beatus est pfecte bonus. ergo pōt tōnitate diffundere. s; bonū ut bonū respicit affectum. ergo uidet q̄ cū affectus noster fm susceptōez bonitatis habeat perfici ⁊ inflāmari q̄ ad hoc possit ⁊ d' beat angelus mitti. ut n̄m affcū inflāmet ⁊ pficiat. *Itē* nos uidem⁹ i naturalib⁹ q̄ illō q̄ ē inflāmātū dū alteri rei inflāmabili ap̄ pxi mat ip̄az inflāmat. ergo si affcū agelicus est igne diuini amoris inflāmāt⁹ ⁊ replet⁹ ⁊ i sua missiōe nobis ap̄ pxiat. ergo affcū n̄os inflāmāt. *Ad oppositū arguit ita.* fm affectū n̄m potissime cōsistit arbitrii libertas. s; nihil nisi solus de⁹ pōt sup li. ar. cū sit sub deo potissimū. ergo nulla creatura q̄tūcūq̄ nobis ⁊ p̄ca p̄t inflāmā ul' pficē affcū n̄m. *Itē* s; affcū n̄m maxie cōsistit iusticia ⁊ eq̄tas. Iusticia. n. ē r̄itudo uolūtatis p̄p̄ se seruata ut dicit *Ansel.* s; soli sūme iusticie ē uolūtate n̄az r̄ificaz. ergo ei⁹ soli ē affcū inflāmāre. *Itē* fm r̄az inflāmātōez affect⁹ cōsistit charitas. ergo si charitas. ē spūs s̄a. l' immediate a spū s̄a. inflāmātō affcū n̄i. nō pōt eē ab aliquo alio. *Itē* s; affcū n̄z maxie cōsistit aie n̄re diffortas. si g⁹ soli⁹ dei ē i affectū n̄m inflūet. g⁹ illō nō spectat ad angelos

R. ad predictorum intelligentiam notandus est q. affectum nostrum inflamari ab aliquo dupliciter potest intelligi. Aut ita q. inflamatur ab aliquo sicut a principali agente et efficiente. Aut sicut ab excitante et adiuuante. Et secundum istum duplicem modum intelligendi dupliciter intellexerunt aliqui affectum nostrum ab angelis inflamari et perfici. **S.** primus intellectus est hereticus. scilicet uero catholicus. **P**rimum intellectum habuerunt aliqui philosophi posuerunt enim q. anima esset instrumentum intelligentie. et q. intelligentia influeret super animas sicut influit agens super instrumentum. unde dixerunt q. anima triplicem habet operationem. animalem. intellectualem et diuinam. Animalem ex seipsa. Intellectualem ex influentia angelica. sed diuinam ex influentia diuina. Sed illa positio est contra ueritatem catholicam et piam. qui enim hoc posuerunt non intellexerunt arbitrii libertatem. neque anime dignitatem. neque beatitudinis sublimitatem. que si intellexissent sicut beatus **Aug.** egregius doctor posuit animam immediate a deo compleri et moueri et beatificari. dixissent ut beatus **Aug.** und beatus **Aug.** ubique de mente loquitur istum errorem extirpat. ostendendo q. ita immediate anima secundum mentem unitur deo sicut et mens angelica. Si autem intelligatur secundo modo sic habet ueritatem. et hoc modo intellexit beatus **Dionysius** in libro de angelica hierarchia. et per hunc etiam modum ab angelo dicitur propheta fuisse incensus. Et per hoc patet **R.** ad duo prima. **A**d illud uero quod obicitur q. bonum est diffusivum sui. ubi q. diffusio dupliciter potest esse a bono. aut per modum multiplicationis sicut calor uel lumen dicitur se diffundere. aut per modum utilis operationis per quem modum dicitur bonus homo bonitatem suam diffundere. dum ad huc operatur et laborat ut alii bonitatem non ab ipso sed a deo suscipiant. Et per hunc modum intelligenda est diffusio in bonitate uel charitate angelica. **A**d illud quod obicitur q. inflammatum concitum inflammabili inflammat. ubi q. uerum est quando illa inflammatio est per educationem alicuius de materia. ubi enim quod est in actu potest educere aliud quod est in potentia. quando. n. aliud

habet inflamari per caloris infusionem non habet ueritatem. quia hoc modo non inflammatur aliquid nisi post conjunctionem sui cum principio caloris quod calorem natum est infundere. et per hunc modum est inflammati spiritus ubi flamma est amor diuinus non ex ipsa anima productus. sed potius a deo infusus. Et ideo hunc calorem non potest in nobis angelicus spiritus efficere. quia aliquo modo ad eius susceptionem possit nos excitare

Secundo queritur. Utrum angelus mittatur ad illudendum nostrum intellectum. Et q. sic uidetur infra. dicit **Dionysius** in libro de angelica hierarchia. Ordinato consue delucidationis claritatem primo parentem ut in copiosis effusionibus et excellentissimis manibus fiat cunctis. et per eas que possunt essentie diuinum participant radii. Ex hac littera manifeste colligitur q. deus nos illuminat mediis angelis. Item in libro de motu cordis ita diffinitur anima. Anima est substantia incorporea intellectualis earum illuminationum que sunt a primo. ultima finalitate perceptiva. ergo inter relationem anime ad deum cum percipit illuminationem cadit alia relatio media. sed hec non est nisi relatio substantie angelice. ergo uidetur q. anima illuminetur a deo mediante angelo. Item angeli sunt lumina spiritualia. igitur intellectus noster agens lumen est dum se conuertit super fantasmata abstrahit et depurat. et hoc modo illuminatur. ergo si angelicus intellectus multo magis in actu est quam uidetur. ergo multo magis intellectus nostrum potest illuminare potest. Item planum est q. angelus multa nobis reuelat spiritualia que non sunt nata a deo et recipi. nec in sensu. nec in imagine. ergo uideatur q. immediate possit intellectui nostro similitudines imprimere. igitur talis impressio non potest esse sine illuminatione. ergo et item angelus dicit purgare. illuminare et perficere. ergo si hoc solum uidetur ei per modum excitationis. cum solum unum habet excitat alter uidetur q. habet diceret illuminare. purgare et perficere. q. si habet non dicit esse purgator nec illuminator sicut angelus ergo uideatur q. angelus possit animam a superiori illuminare. Item multo plius potest angelus beatum quam diabolus. igitur de modo potest in nobis uarias cogitationes excitare et ab inferiori suggerere. ergo angelus per

glam. cum sit aia nostra superior et illumi-
nator ipsam possit a superiori illuminare.
Ad oppositum Aug. in libro. lxxxiij. q.
mente diuis que ita ad imaginem dei facta
est. ut immediate a prima ueritate forme-
tur in pluribus locis dicit q. inter mete et deus
nullum cadit medium. ergo si intelligentia
nostra attenditur. fm anie supremu. uidet
q. non possit illuminari ab angelo. **I**tem
illud. ps. Manus tue domie fecerunt me et
plasmauerunt me. **u**. dicit glo. deus p semet
ipsum irradiat pias metes. ergo non uidet
q. p angelicum misteriu. **I**tem facilius e
pducere formas corpales q. sit dare illumi-
tiones spuales. sed angelus forma naturalē
non potest pducere tāq. pncipale agēs. s. s.
solum exterius disponere. ergo multo for-
tius nec illuminatōem spualē pōt anime
dare. **I**tem si angelus illuminat animas
aut illuminat imittēdo ei lumen ppiū. aut
creando nouum. Si imittēdo lumen ppiū
cum lumē suū nō sit extra ipsas. ergo an-
gelus illabitur anime. q. est solius dei pro-
prium. Si dando nouum. aut pducēdo ex
aliquo. aut de nihilo. Si ex aliquo quero ex
quo. quod cū non sit dare sequit q. angelus
pducit ex nihilo. et ita q. sit creator. **I**tem
si illuminat aiam. aut p mediū. aut sine me-
dio. si per mediū. quero q. sit illud mediū
deferēs spualē illuminatōem. et cum deferēs
spualē illuminatōem non possit eē nisi spūs
int aiam illuminatā et angelū illuminantem
est ponere mediū. **I**tem q. ritur de illo sicut
o primo. ergo uel erit abire i infinitum. ue
non ē mediū ponere. Si illuminat immediate
ipsam animā. ergo uidet q. sit in ipsa aia.
et ita q. illabit aie. **I**tem ita immediate na-
ta est ferri in deū intelligētia ut uolūtas. er-
go si angelus nō pōt uolūtate rectificā. nō
poterit intelligentiā illuare. **I**n hoc queri-
tur. penes qd accipiant isti actus tres. uidet
illumiare. purgare. et pficere. **R**. dō q. a-
nimā quo ad supiores portōem rōnis illu-
re solius dei ē ppiū. sicut i plurib. locis
oniat Aug. quis aliqui nō intelligētes to-
tius ueritatis pncipiū posuerint aliud. uis
lz intellectum nrm nō puenire ad lumē pri-
mū. sed perfici et illuminari a pmo lumē p
lumē intellectiue mediū. sed hoc ē simpli-

citer tanq. erroneum respuedum. cū i mul-
tis locis beatus Aug. oniat contrariū. et etiam
sacra scriptura hoc dicat. sicut Jo. i. dicitur.
Erat lux uera que illuiat. **u**. que quidē non
est lux creature. s. lux diuine sapiētie et ueri-
tatis eterne. in qua hec aniaduertēda sunt.
q. est qd intelligit et quod cetera intelligē
facit. sicut uidemus in nro Sole materiali
re. sensibilium. et hoc potissimū signū fuit
q. intellectus noster in aspectu summi lumis
natus est beatificari. nec unq. aliquo pōt eē
cōtentus quousq. pducit ad illius claritatis aspe-
ctum. Animā igitur quo ad supremā ptes
angelus non pōt illuminare. sed q. tum ad i-
feriorē pte rōnis posuerunt catholici et sacri
tractores. animas nostras a beatis angelis
p eorum reuelatōes illuminari. **H**oc autē
tripliciter pōt intelligi. **U**no mō ut intelligat
angelus inferiorem portōem illuminare per
modum lumis irradiātis. **A**lio mō ut intelli-
gatur illuiat p modū speculi offerētis. **T**er-
cio mō ut intelligatur p modū lingue uiua-
citer exprimētis. **D**icēs hi modi nō aliquo
mō sibi intelligibiles. cū angelus sit lumen
et speculum et heat etiā spualis interpretatio-
nis siue locutōis officiū. sustineri possunt.
Tercio tamē modus intelligibilior ē. nō enim
multū bene appetit quō angelus irradiat. nec
quō se offerat aspectui anime. s. hoc satis i-
telligibile est quō angelus possit anime qd
cōcepit suggerere. et sicut doctor dum exteri-
us loquitur excitat intellectū et uiam parat ad
intelligēdum. et uiua et efficax locutō quadā
sua uiuacitate ad intellectū nostrū hz ingres-
sum dum sonat aure corporis exteri. **R**ōe
eius etiam libētius audit homo bonū cleri-
cum cuius fmo est efficax et uiuus. cum heat
aliquid latētis energie uiue uocis actus. ut di-
cit Hiero. sic etiam suo modo intelligēdus
est q. angelus hoc possit facere interius. **E**t
sic illuminat non lumen infundēdo nec solū
offerendo sicut obiectum uel speculum. sed
etiam uiuaciter excitando sicut doctor ex-
terior et adhuc efficaciori modo. **H**is uis
patet responsio pro magna parte ad obie-
cta ad utraq. partem. **N**am rationes ostē-
dentes q. angelus non potest intellectum
nostrum illuminare. loquuntur de intellectu
quantus ad superiorem portionem. scilicet

mitem. et de illuminatōe que quidem est p
lumis infusionem et hoc solius dei est ppr
um. sicut predictum ē. Unde rōnes ille con
cedende sunt. ¶ Ad illud uero qd de Dio
nysio iam patet. Rōsisio. Dico enim qd loq
de illuminatōe scōo mō. nō primo. ¶ Ad il
lud quod obicitur de illa diffinitōe anime
qd q. ultima uel scōa relatōe dicit animā
illuminatōes a deo percipere. non quia angel
ca. lat mediū inter deum et animā p modum
influentis. S; quia perfectius et nobilior il
luminatur a deo angelus qd anima p natu
ram. et ideo dicitur prima illuminatō non or
dine causalitatis. sed dignitatis. ¶ Ad illō
quod obicitur qd angelī sunt lumina. qd q.
uerum ē. sed non ideo dicitur lumina. quia
lumen suum diffundat exterius in alia. sed
quia intra se lucet. Non enim est simile de
lumine corporali et spūali. lumen. n. spūale ppe
sui dignitatem a fonte lumis immediate pro
cedit. cum non possit habere mediū deferēs
Lumen autem corporale per mediū recipitur et
defertur. et sicut pōt deferri et recipi. sic etiā
pōt reddi. et sic illuminatum pōt illuminari. si
cut patet in luna. ¶ Ad illō qd obicitur qd
multa nobis reuelant que nobis p sensus nō
exprimūt. qd q. illud non cōcludit qd ime
diate influant in intellectum. hoc. n. potest
fieri si immediate intellectui suggerat. nec ad
huc illud oportet. sed etiam pōt fieri mediā
te uirtute fantastica. Sicut. n. uidem⁹ qd e
go nō possum tibi aliquid ostendere nisi me
diantib⁹ sensib⁹ et uirtutibus inferioribus.
quia intellectus tuus nō ē natus a superiori
aliquid suscipere. nisi a deo influente. tamen
nihil ē in me adeo spūale quin mediāte uer
bo sensibili possim illud intelligētie tue de
pmere. et ita tecum loqui de spūalib⁹ sicut
de corporalibus. multo fortius pōt hoc an
gelus facere in uirtute interiori que eleuati
or est qd sensus exterior quadam spūali lo
cutōe et fantasmatū exaltatōe. ¶ Ad illō
quod obicitur qd si solum posset p modum
excitatis. tunc nō posset amplius qd homo
uel etiā malus angelus. qd q. si hoc possit
homo uel etiam angelus malus. tamen ex
hoc nō sequit⁹ qd adequatur i potētia et uir
tute exprimēdi. quia per eandem uiam con
tingit bene et melius docere. sicut patz Per

aites. n. exteriores addiscim⁹ a sapiente do
ctore et satuo. sed multo melius nos docet
qui lumē sapiētie habet qd qui illo caret. sic
et i angelo intelligēdum ē se habere. Et per
hec patet illa duo ultima. quia nō ē sūe nec
de homie nec demone. neuter. n. pōt excita
re nec instruere ita efficaciter. cum nō tātz
habeat lumē sapiētie. ¶ Ad illud qd ultio
querebatur. quō fiat distinctō istoz actuz.
qd q. unus modus dicēdi ē qd illi tres actus
respiciūt intellectum. ut purgatō sit i initio.
illuminatō sit in progressu et perfectio iteri
or. uel aliter ut note. et ibi tria ad que ordi
natur eruditio uel doctrina angelica. primū
ē ad remotōnem impedimētōz. Scdm ē ad
cognitōnem uerorum. Terciū ē ad dilectio
nem bonoz. Ad hec autē ordinat p modū
excitantis. sicut sermo bene pōdicatis. Et iō
non irrōnabiliter bonus doctor et predicator
dicitur illuminare et purgare et plicere suos
auditores. sicut expresse beatus Dionysius
in libro d' angelica hierarchia dat iteliger.

Qonsequenter querit de tercio
articulo. scz qualis inunctum
sibi officium exequit⁹ et cum
hoc faciant discursando et denū
ciando. Incideret hic qstio d' angeli motu
et locutione. sed quia de motu dictum ē in
primo libro dist. xxv. Nūc querēdū ē de
locutione angelica. et supposito qd angelia
competat loq ab qd assumpto corpe. sicut
dicunt plures auctoritates scripture. locutō
ne spūali que qdem ē sine uoce. Circa
modum loquēdi duo querūt⁹. Primum
est. Utrum locutio angeli idem sit qd eius
cogitatō. Scdm ē. Utrum eadem locu
tio possit ēē a deo et angelo

Qirca primū sic pcedit. et ostēdit
qd spūal' angeli locutō nō ē idē qd
ei⁹ cogitatō. Prio p id qd dicit⁹ i
cor. xli. Si linguis hoim loquat⁹ et. ibi glo.
Angli ppositu significāt miorib⁹ qd d' dei uo
lūrate presētūt. qd sit aliqbus nutib⁹. aut
signis. si ergo nut⁹ cogitatōis aliū ē qd cogi
tatō. ergo cogitatō ē aliud qd locutō. ¶ Itē
dicit⁹ i angelo act⁹ uirtutis itellectiue et opatie. et
go pari rōe dicit⁹ act⁹ uirtutis cogitiue et itellectiue
si ergo cogitat⁹ ē act⁹ uirtutis itellectiue et loq

actus uirtutis interpretatiue, ergo non sunt idem
Item non est eadem conuersio qua intellectus
 conuertitur ad se, et qua conuertitur ad alterum
 signo cogitando conuertitur intellectus ad se, et
 loquendo conuertitur ad alterum, ergo cogitare et
 loqui in angelo non est idem sed diuersum.
Item per locutionem est manifestatio cogitatus
 angelici, ergo si idem esset loqui et cogitare
 quicquid cogitaret alteri manifestaret, ergo
 nihil quod est in uno angelo lateret quod esset in
 alio, ergo quicquid sciret angelus superioris
 ordinis, sciret ille qui est inferioris, quod est
 plane falsum, ergo **contra.** Grego. in
 mox. diffinitio uoces angelorum dicit. Vox an-
 gelorum in laude conditoris est admiratio inti-
 me contemplationis, si ergo admiratio siue co-
 templatio non est actus differens a cogitatione
 ergo nec locutio siue notificatio. **Ite damas.**
 Non lingua et auditu indiget angelus, nam sine
 sermone uoce plato, tradit sibi suas illusio-
 nes, ergo uidetur quod aut locutio angelica ni-
 hil sit, aut si aliquid est non sit aliud quam cogi-
 tare. **I**tem locutio non est aliud quam conceptus
 manifestatio, angelus autem intellectus est subtilis
 cognitiua habet naturam lucis et speculi, sed
 lux corporalis per hoc quod lucet se manife-
 stat, et speculum per hoc quod speciem recipit et re-
 tinet speciem representat, ergo uidetur quod an-
 gelus hoc ipso quod intelligit cogitationes suas
 declarat, ergo cum cogitationis declaratio
 sit locutio idem est in eo cogitatio et locutio.
Item loqui non est aliud quam dicere, et dicere
 non est aliud quam uerbum gignere siue formare
 sed conitatio nihil aliud est quam uerbi formatio
 siue uerbi conceptio, sicut uult **Anselmus** et **Augu-
 stinus**, ergo cogitatio nihil aliud est quam interior
 locutio, sed locutio que conuenit angelo secundum
 se est tantum interior, ergo idem est quod cogita-
 tio. **I**tem si locutio differt a cogitatione
 cum presupponat eam, quod quid addit supra
 ipsam? Si tu dicas mihi quod addit manifestatio
 ne que fit per quamdam speciem oblationem et trans-
 fusionem in alterum quasi in audientem, tunc uidetur
 cum angelus superioris ordinis nihil recipiat
 ab angelo inferioris ordinis quod angelus in-
 ferioris ordinis non possit loqui alteri ange-
 lo superioris ordinis, quod plane falsum est.
Si, n. angelus potest loqui deo, multo magis
 potest loqui alteri angelo. **I**tem locutio quod

differt a cogitatione addit aliquod signum
 exprimens. **S**i ergo angelus uult speciem intelli-
 gibilem quam habet in se alteri angelo ma-
 nifestare loquendo, et in ipso differt locutio et
 cogitatio, oportet ergo quod differat species quam in-
 telligit, et signum quo exprimit. **T**unc igitur
 quero de illo signo, aut est species, aut res. **S**i
 species ergo pari ratione indiget alio signo, et si
 nihil queritur de illo aliquo tertio, nec erit ibi
 status sicut nec in primo. **S**i autem est res, aut
 sensibilis, aut intelligibilis. Sensibilis non, quia
 quicquid est in angelo est spirituale. **S**i intelligibi-
 lis quod quare illam magis apprehendit angelus
 cui fit sermo quam ipsam speciem que est in intelle-
 ctu angelico? **E**t ita illa res que est in uno an-
 gelo non potest fieri in ueritate in alio angelo
 ergo oportet quod fiat secundum similitudinem, et tunc pari
 ratione species exiens in intellectu unius angeli po-
 test generare sui simile in alio, aut si non quere-
 non. **I**tem quod potest intelligi quod est ibi medi-
 um deferens, et que est ibi lux abstrahens, et quod
 est ibi uis uel uirtus excipiens et imprimens.
Omnia, n. uidentur hic esse necessaria, si differt in
 angelo locutio et cogitatio. **R**esponso. **A**d primum
 et secundum intelligendum est notandum quod loqui duplitem
 est. **U**no modo loqui dicitur actum in se siue in-
 trinsecum, **A**lio modo actum ad alterum siue quo-
 dammodo extrinsecum. **P**rimo modo loqui idem
 est quod uerbum formare siue gignere. **S**e-
 cundo modo idem est quod uerbum formatum
 deprimere. **P**rimo modo locutio siue in deo, si
 ue in homine, siue in angelo non est aliud quam co-
 gitatio. **S**ecundo modo plus dicitur quam cogitationes
 sed dicitur in diuersis. **I**n deo, n. loqui ad alterum
 supra intellectum addit effectum, uidelicet reuelationem.
Non, n. dicit deus nobis loqui solus
 quia intelligit, sed etiam quia reuelando ali-
 quam illustrationem in nobis efficit. **U**n. **G**re-
 go. in mox. **D**e locutio ad nos intrinsecus
 facta, uidetur potius quam audiri, quia dum
 semetipsum siue mora sermonis insinuat, repen-
 tina luce tenebras nostre ignorantie illu-
 strat. **I**n homine uero non solum addit ef-
 fectum in alterum, sed etiam actum et si-
 gnum medium. cum enim unus homo loqui-
 tur alteri, non solum cogitat, sed cogitatio-
 nem suam formando per uocem sensibiles
 alij interpretatur et explicat. **R**atio
 autem quare locutio in hominibus non

solum addit actum sed signū etiam mediū
hec est . quia in anima alius est actus cōuer
siōis supra se et alius actus conuersionis ad
alterū . et in conuersione prima uertitur aia
supra id quod habet in se . in locutione uero
offert alteri . et ita oportet q. actus alius sit
cogitare et loqui . et ita addit actum locutio
supra cogitationē in homine . addit etiaz si
gnus . quia anima q. dū est cum corpore
nō est nata suscipere nisi mediante ui sensi
tina . unde qui amittunt unū sensū necesse hūc
amittere unā sciaz . **I**ō ad hoc q. aia conceptū
suū alteri exprimat o. t. ipm uoce sensibili
p organa formare ut mediāte vi imaginaria
coniungat . et sic similitudo itelligibilis siue
signum itelligibile per illud suū signū sen
sibile mediantibus uirtutibus sensitiuis ad
intellectum alterius anime ascendat . et hoc
conueniens est ut sicut homo cōpositus est
ex anima et corpore . ita eius locutio aliqd
habet spirituale aliquid corporale . **I**n spūa
libus aut substantiis medio modo est . nam
locutio supra cogitationē addit effectū siue
respectum sed nō addit sensibile signum . re
spectum quidem et effectum addit propter
hoc q. cogitatio q̄tum est de sui natura est
secreta . et ideo nunq. fit manifesta nisi ipe
cogitans aliquid tanq. audienti offerat . et
aperiendo se quodam quasi nutu mediante
quod in se habet ad intellectum alteri q̄si
ad aurem pertingere faciat . **N**ecessarius ē
etiam actus nouus . quia nō eadem cōuersio
ne se supra se conuertit et super alterā uel
ad alterū . sed tamen nō est necessarium sen
sibile signū nec deferens medium . quia cum
ipse intellectus angelicus sine potentis sen
sitiuis natus sit suscipere . angelus loquens
sine sensibili medio natus ē similiter offer
re . et iō ad loquendū sufficit ipi angelo ipsa
species itelligibilis que ex uirtute intelle
ctiua ipsius angeli ad imperiū uolūtatis pōt
ad alterū protendi . et sicut illa spēs dum eā
sibi et in se continet intellectus dicitur uer
bum interius . sic dum protendit eam ad al
terū efficitur quasi nutus et uerbū exterius
et quia tam illa species q. uirtus protendēs
illam ad alterū . et ipsa protensio spiritualis
est . ideo non indiget corporali medico dese
rēte . sed quia p. n. tus illa finita est . necesse ē

ad hoc q. unus angelus intellectu alteri an
geli loquēdo . hoc est illam speciem p. tendē
do excitet q. finita distantia adinmicem di
stent . **E**x his igitur patet et q. si nō tantus
differt in angelo locutio et cogitatio quan
tum differt in homine . differt tamen aliquo
modo . ideo rationes inducte ad hanc ptem
occedende sunt . **A**d illud quod obicitur
de **B**reg . Dicendū q. **B**reg . loquit de locu
tione angeli in opatione ad deum apud quē
loqui cogitare ē . quia aurem eius nihil latet
Ad illud quod obicitur de **d**amas . **D**icē
dum q. quāuis locutio angeli non differat a
cogitatione ppter hoc q. ultra cogitationē
dicat uocem sensibilem . nihilominus tamen
non est omnio indifferens . quia et si non ad
dat ultra cogitationem exterius signus . ad
dit tamē ulteriores actū atq. respectū rati
one cuius uernit finitam distātiā quam
uis cogitatio et intellectus ab omni distantia
abstrahat . **A**d illud quod obicitur manifestatōe
lucis et speculi . **R**ō q. nō ē sic . quia
lucis uel speculi manifestatio est naturalis .
unde nec lux pōt lucere nec speculū suscipe
qui etiā se manifestat . sed nō sic est i angeli
ca cogitatōe cuius manifestatio ē uolūtaria .
sicut dicit **Aug** . sup . **Gen** . ad lras . dum ipsi
cogitationes suas ad nutū uolūtatis mō oc
cultant mō imūicāt aliquibus spiritualib.
obscaculis positos uel remotis sicut sensibi
liter uidemus circa corpa . **A**d illud q. obicitur
q. nihil aliū est loqui q. dicere . **D**icē
dum q. sicut loqui ē dupliciter in se et ad
alterū . sic etiaz ē dicere . **Q**uāto dicere i se
idē sit q. cogitare uel cogitādo itelligere . in
dicere ad alterū ulteriores habz actū . **A**d
illud quod obicit q. si locutio addit aliquid
supra cogitationē . q. tūc nō poterit angelus
inferioris ordinis loqui ad angelū superiorē .
Rō q. uerū ē si loq. adderet influentiā uerā in
alterū . sed actus locutiōis supaddit actū
cogitatiōis nō dicit nisi quādā spēs p. tēsiōes
ad alterū . q. quidē p. tēsiō nō ē illius ipi ipi
sua sed poti⁹ excitatiā intellectus audiētiis .
ut p. p. uirtute suscipiat . et se ipso faciat .
unde locutio ex pte loq. nō pōt nisi ex
citatiōes actiua . ex pte audiētiis nō nisi exci
tatiōes passiua . **E**t ex hoc p. q. d. sit audi⁹
āgeli . et quomodo differāt audire et uidere .

nam tunc audire quod uidere est in angelo intelligere. sed tunc uidet eum ex proprio motu intelligit aliquid. tunc audit quando per oblationem speciei intelligibilis ab alio intelligente excitatus ipsum quod offert intelligit. et sic competit angelo non solum respectu superioris. sed etiam respectu parisi uel inferioris. quia sic audit supremus angelus ab infimo (sic ad) agenter audire potest a discipulo. non quia ab eo suscipiat doctrinam siue illuminationem. sed quia melius cognoscit eius defectus per sui ipsius detectiones. Ad illud quod obicitur quod si locutio differt a cogitatione quod nunc differt a specie. Dicendum quod illud non oportet quod differat re. sed sufficit quod differat compactione eadem enim species est que considerat in se et que potest protendi ad alteram relationem differens. sed actus considerandi eam in se quod quidem est cogitatio. et actus protendendi ad alteram qui est locutio. actus est alius et alius? nam his actibus intellectus angelicus eadem similitudine diuersimode utitur. ita quod in uno illa similitudo et intelligibilis species. species tantum dicitur et uerbum. in altera uero non tantum species sed etiam nutus. Veritatem posset dici quod sicut species que est in speculo dum protendit se ad oculum non est omnino eadem. sed se multiplicat. sic etiam potest intelligi spirituali modo de specie que est in intellectu angelico. Si autem queratur de medio. Dicendum quod nulla est querela. quia cum sit actio spiritualis et intellectualis. non indiget medico corporali. Si uero queratur de uirtute per quam fit (siue de luce spirituali). Dicendum quod occurrit ibi lux intellectus angelici offerentis. et lux et supne ueritatis. ut sicut in luce corporali ad imitandum uisus uidemus currere et luce incorporatas et lucem supfluere et absolutam utpote lucem solis. sic etiam in spirituali cognitione duplicem lucem currere intelligamus. in quod in pluribus locis innuit Aug.

Secundo queritur utrum eadem locutio possit esse a deo et angelo. Et quod sic uidetur. Apoc. primo loquens per angelum suum seruo suo iohanni. sed quando cum aliquis artifex agit per instrumentum eadem est actio agentis et instrumenti. sic quod incidit per securum est

eadem incisio. ergo eadem locutio dei et angeli. Item cum loquitur deus nobis per prophetam. locutio illa dicitur esse dei et spiritus sancti. et similiter locutio illa est ipsius prophete sed constat quod non est nisi unica. ergo per rationem cum deus loquitur nobis per angelos. Item quando audita fuit uox illa. hic est filius meus dilectus. luce. iii. constat quod illa fuit locutio dei. quia nullus poterat uere dicere nisi deus. Illa locutio successionem habuit et uariationem. ergo fuit ab aliqua creatura spirituali. ergo uidetur quod una et eadem locutio possit esse dei et angeli. Item uidetur quod nulla locutio sensibilis possit esse dei quin etiam sit angeli. locutio enim sensibilis fit mediantibus organis. ergo sicut deus per se non potest currere. quia cunctus sit mediantibus organis corporalibus que non habet deus. ergo similiter nec per se ipsum sensibiliter loqui. ergo saltem locutio sensibilis dei sic est dei quod angeli. Contra diuersarum substantiarum agentium diuersi sunt actus. sed deus et angelus omnino sunt diuersi agentes. ergo diuersas faciunt locutiones. Item locutio dei non est aliud quam uerbum dei. et uerbum angeli est omnino aliud et aliud. ergo locutio dei et locutio angeli est omnino alia et alia. Item nullus actus qui per se et proprie uenit deo ut subiecto si dicatur de creatura ut idem putat dici de deo et creatura sicut patet. Aliud enim est intelligere hominis. aliud intelligere dei. per rationem alia erit locutio angeli et alia locutio dei. Item cum deus loquitur mentibus nostris loquitur anime quantum ad supremam partem. cum uero angelus loquitur suggerit ab inferiori. ergo non uidetur quod eadem possit esse locutio dei et angeli. Iuxta hoc queritur cum angelus appareat et loquat in persona dei. utrum similiter possit adorari in persona dei. Queritur etiam utrum apertiones omnes in subiecta creatura quibus deus apparuit. et locutiones etiam scilicet sit mediantibus angelis. Responsio uero quod si cut splitur dicimus uidetur uero. uidelicet uisione corporali imaginaria et intellectuali. et uisione intellectuali uidetur uisus in se ipso luce. uisione autem imaginaria et corporali uisus in subiecta creatura apparent. Sic etiam tripliciter dicimus audire. aut per aliquod signum exterioris auribus oblatum sicut pluries auditum fuit et in ueteri et in nouo. aut per aliquod signum in interiori sensu uel interiori imaginatione.

formatū aut. p. alio inspiratōe uerbu nris
mentibus insillatū. et sicut tripliciter auditur
ita etiam tripliciter loqui dicitur fm q. in
nobis triplicem excitat auditum. sicut igit
sensum nostz ad sui ipsius apprehensioem
excitat. mediate si ergo sensibili i quo appz
angelus ex psona dei. uel deo apparet ex mi
nisterio angeli. mente aut nostra p semet
ipsum informat ut ipm uideat et cognoscat.
sic in locutione intelligendū est. nam locutio
illa qua deus nobis loquitur p signū sensi
bile siue exterius siue iterius. aut semp aut
frequenter fit per angelū. sicut dicit **Gre.**
in moralibus. **ait. n.** Cū loqitur deus nobis
p angelum aliquando uoluntatem suam re
bus indicat. aliquando imaginibus oculis
cordis ostendit. aliquando imaginibus ante
corporeos oculos ex aere assuptis. aliqua
do substantiis celestibus. aliqui terrenis aliqui
simul celestibus et terrenis. et de omnibus
exēplificat. locutio uo qua deo inspirat aliqd
mentibus nostris. et si possit fieri per ange
lum excitantē ab inferiori sicut dicit **Gre.**
q. si nūq. deus humanis cordibus. ita p an
gelum loquitur ut ipse mētis optibus pre
sentetur. fit tamen principaliter ab ipso deo
Primus igitur et secundus loquendi modus
et angeli ē et dei. sed dei tanq. impantis. an
geli uero tanq. exequētis. ita q. fmo exe
quentis referatur ad psonam ipantis. hoc
aut potest esse dupliciter. uel cū angelus lo
quitur in persona dei. sicut cū formauit illaz
uocem **Luc. iii.** hic est filius meus dilectus. si
ue sicut locutus est ad **Moyse** exo. tertio.
uel cū loquitur ut nūtiū dei pferens illō
uerbum quasi a deo. per quem etiam modū
dicitur dominus loqui p prophetas. **Tertius**
uero loquendi modus est proprius ipi dei
et ita nō potest eadem esse locutio dei et an
geli fm modum illum. **Ex** his patet rñsio
ad questionem. et pro magna parte ad ob
iecta. **Nā** rationes que probāt q. eadem lo
cutio possit esse dei et angeli. procedūt fm
eum modum loquendi fm quem deus loqit
p ministerium angeli. et tunc eadem est lo
cutio sicut eadem operatio. et pncipalis mo
uentis et instrumenti. quāuis sit ibi diuersa
relatio. **Et** omnes ille rationes hac uia pce
dunt ut patet. et ideo concedende sunt.

Ad illud quod obicitur in contrarium q. di
uersarum substantiarum agētium diuersi sunt
actus. **Dicendū** q. illud intelligitur de acta
primo et immediato respectu uirtutis agē
tis. si enim itelligatur de opere opato sic
non habet ueritatē simpliciter. maxime qn
plura agentia nata sunt concurrere ad unum
offitium et sic est in proposito. nam locutio
angeli sic est ab angelo ut non excludat s.
includat operationem dei. actio tamen dei
q. est idē q. ipse deus nō potest esse eadē
cum locutione angeli. sed istius locutionis
effectus et dei et angeli esse pōt. **Ad** id q.
obicitur q. locutio dei non est aliud q. uer
bum dei. **Dicendū** q. sicut prius dictū ē si
cut est loqui interius ita est sermo interior.
et sermo siue uerbu interius non potest es
se idē cum sermone uel uerbo angeli. sed
sermo exterior potest. sermo enim interior
dei siue uerbum eius est ipse deus. fmo uo
ro exterior est illius uerbi effectus. **Ad** ali
ud dicendū q. loqui prout deus dicitur lo
qui per angelum. nō comparatur ad deū si
cut ad subiectum sed sicut ad causam. non
enim dicitur illa locutio esse dei quia sit dei
dispositio. sed quia est ab eius imperio. **Ipe**
autem obicit de locutione interna et incre
ta de qua nihil ad propositum. **Ad** illud
quod obicitur q. ex alia et alia parte loqui
tur deus et angelus. **Dicendū** q. obiectio il
la procedit de locutione fm tertium modū
Ad illud quod queritur utrum similiter
debeat adorari ex persona dei sicut opert
ei ex persona dei appere et loqui. **Dicendū**
q. sicut fmo quem format angelus in sub
iecta creatura. dupliciter pōt referri ad deū
aut mediate aut immediate. **Immediatē** cū an
gelus pñtiat tanq. si deus pñtiaret. media
te quando angelus pronuntiat ut nuntius
dei. **Sic** intelligendum est in apparitio
ne sensibili. quia forma illa. aut pncipale
ter ducit in angelum qui est nuntius dei.
aut principaliter ducit in deū. et primomo
do potest adorari dulia. et secundo modo
potest adorari latria sicut adorauit **Abras.**
Ad illud quod ultimo queritur utrum bu
iusmodi apparitiōes et locutiōes sensibiles si
ant semper mediante ministerio angeli. **De**
hoc dubie respondet **Aug. i. li. iii. de tri.**

magis tamen hanc preter inuit q. oēs fiant
mediante angelico ministerio. siue fuerint i
ueteri testamēto siue in nouo. sed **Grego.**
expressius hoc affirmat q. oēs fiant mediā
te rōnali aliqua creatura. **ait** enim sic in **mo**
rali. p. angelū loquitur dñs cūz supne reuela
tionis verba audiūt. sicut dicitur **Jo. xi.**
Clarificauit. et itez clarificabo. neq. n. deus
q. sine tempore ui intime impulsione clamat
ui tēpore uocem suam p substantiaz edidit
quā circūscriptā tempore p hūana uerba
distinguit. sed de celestibus loquēs vba sua
que audiri ab hoibus uoluit. rōnali admini
strāte creatura formauit. de his aut aptius
habitu ē in **prio libro disti. xvi.** ubi habitus
ē de apparitōe siue uisibili missione.

In parte ista sunt dubitatiōes
circa litterā. Et **prio** qritur de
hoc qd dicit i littera. Qui na
tura sut spiritus aliqui angeli.
i. nūtiū sūt. cū enī nō sūt tantū boni angeli
sed etiā mali. uidet q. deus non tantūmodo
mittat beatos spiritus imo etiam malos. **et**
hoc uidet p illud qd dicitur **tertio regū ulc.**
mo. ubi dominus dixit ad spiritū mendaciū.
egredere et fac ita. uidetur enī q. deus mi
sit angelū malū. et expressius in **psal. sup il**
lud immissiones per angelos malos. ibi dicit
glosa q. āgeli malī mittunt. et expressius
mathei. viii. mitte nos i porcos. **Ad oppo**
situm ē. quia cū intentio malorū angelorū
sit pder omnes et dei intentio sit saluare. n
uidetur q. aliquo modo debeat eos mitte
re. imo potius impedire. **Itē** si hos mittit.
tūc ergo sunt nūtiū domini. ergo ebent dici
angeli domini qd tamē non dicit scriptura
Rñō. vñ quod in exercitāte quo nos dia
bolus exercitat duo consideramus. et ptās
et uñ. ptās a deo ei collata ē. uñ vñ ptātis
non est a deo precipiente. sed primo pmit
tante. quoniam igitur missio pprie dicit im
periū et auctoritatē. Et ideo demones nō
dicuntur pprie mitti a dño nec āgeli. sed po
tius dicuntur angeli diaboli. quia suo princi
pe diriguntur et ei obedire itendūt. **Ad oēs**
aut illas auctoritates. Rñdendū est. q. intel
ligunt nō impatiue. sed potius pmissiue.
Itē qritur de hoc qd dicit. q. medij or

dines preceptū diuinū a superioribus accipiūt
et referunt ad inferiores. **Ex** hoc enim
uidetur q. unus angelus mittat altez. cui cō
cordat expositō **Greg. i. moralis.** arguēs
ex eo qd legitur in **Zacharia** q. unus ange
lus diceret ad āgelū aliū. loquere ad puerū
illū. vbi dicit ipe **Grego.** ad pphetā. ange
lus angelū mittit. et quem secū gaudere de
vero. cōiter conspiciat et docet et erudit. hoc
etiā p simile pbatur. tam in demonibus
q. in hominibus vbi supiores mittunt in
feriores. **Ad opppositū** est quia si angeli
mittuntur ab angelis. ergo āgeli sunt nūtiū
angelorū. et angelus est minister angelī. et
angelus habet auctoritatē super angelum.
si ergo solus deus est penes quē relidz au
ctoritas. et solius dei dicuntur angeli ministri
sicut dicitur in **psal.** qui facit angelos suos
spiritus. uidetur q. a solo deo debeant mit
ti. **Rñō** vñ q. mittere dicit auctoritatē. pōt
igitur dicere auctoritatē principalem. uel
potest dicere auctoritatēz principalem. uel
potest dicere potestatem aliquo modo. uel
auctoritatem subiectā auctoritati principali.
si mittere dicat primā et precipuā aucto
ritatē. sic solius dei ē mittere angelos. taz
superiores q. inferiores. totum. n. ministe
riū angelorū ad uiciniā auctoritatē et ei
us cōplendam uoluntatem refertur. et ideo
dicuntur nūtiū et ministri solius dei. **si** autēz
mittere dicat auctoritatem secundo mō. sic
unus angelus ab altero potest mitti sicut di
cit **Gregorius.** et ostendūt sequentes aucto
ritates. et sic intelligitur illō uerbū **magistri**
in littera. **Itē** queritur de hoc qd dicit
hi sunt qui mittuntur. percipiunt horū uo
cabulum quorū gerunt officium. qd ē ver
bum **dyonisiū.** aut. n. spiritus mittuntur ad su
um officium. aut ad nō suū. **si** ad suū. ergo
cum denominetur a suo nō debet fortāri ali
ud nomen q. ppriū. **si** ad non suū. ergo
usurpat sibi quod est alienum. et hoc est in
ordinatū. **Rñō** dicendum q. mitti ad suū
officium est dupliciter. aut suū per ueritatē
quia ad hoc deputatus est. aut suū per ap
propriationem. primo modo omnis qui mit
titur. mittitur ad suū officium idest ad id
ad quod est idoneus. secundomodo mit
titur aliquando angelus ad perficiendum

illius doni usum q̄ sibi non appropriatur. ideo nec ab illo fm primam impositionem nominis denominatur. nihilominus fortis nomen competens illi dono. ut ostendat ad quid mittatur.

Distinctio undecima.

Illud quoq̄ sciendū est q̄ angeli boni &c. Supra determinauit Magister de angelorum ministerio quantum ad ipsos angelos ministrantes. In hac parte determinat de angelorum ministerio per comparationes ad hominem cui ministrant. et quoniam omne officium siue ministerium laudabile et bonum debet habere premium. ideo pars illa habet duas ptes. In prima determinat qualiter angeli hominibus ministrando eos custodiunt. In secunda uero querit utrum angeli ex ipso actu ministrant in merito uel i premio profitiantur. et incipit illa secunda ps ibi. preterea illud considerari oportet. **¶** Prima pars habet duas. in prima ostendit q̄ angeli deputantur ad custodiam hominum. in secunda querit et determinat utrum singuli deputentur ad custodiam singulorum ibi. solet autem queri utrum singuli. **¶** Similiter secunda ps principalis duas habet fm duas opiniones. fm quas dupliciter determinat questionem propositā. In prima pte ponit primā opinionem que incipit ibi. preterea illud considerari oportet. **¶** In scda scda ibi. alij autem dicunt angelos in confirmatione &c. subdiuisiones autē ptiū et intellectus. **¶** Magistri patet in littera. nam totalis intentio distinctionis uersatur circa duo. uidelicet circa custodiam. et eius cōsequentia et anexa.

Intelligentiā huius partis circa duo incidit hec dubitatio. **¶** Primo circa angelorum custodiam. **¶** Secundo circa eius anexa. **¶** Quantum ad primum quoniam tria. **¶** Primo queritur utrum angeli deputari obuerint ad custodiam hominis lapsi. **¶** Secundo utrum si homo stetit deputati fuisset ad custodiam hominis instituti. **¶** Tercio utrum aliquis angelus deputatus sit ad custodiam xp̄i.

Circa primum sic proceditur et ostenditur q̄ angeli nō debuerunt deputari ad custodiam hominis. **¶** Et primo ostenditur ratione sumpta ex pte hominis sic. cui nulla potest fieri uiolētia nulla indiget custodia. sed li. ar. humanū ad peccatū nō potest uolentari. ergo non indiget ab angelo custodiari. frustra ergo sunt angeli ad eius custodiam deputati. sed ous nihil facit frustra. ergo &c. **¶** Item quāto aliquis paucioribus auxiliis ex trinfecis triumphat de aduersario. tanto gloriosior est uictoria. ergo gloriosius est homini vincere diabolum p̄ se ipm q̄ per angelicū suffragium. ergo carentia angelici presidii auget gloriā. igitur ab oppoitis custodia angelica minuit nostram gloriā. sed de nihil debet facere qd sit nostre glorie detrimentum. ergo &c. **¶** Item hoc ipm ostendit rationibus sumptis a parte angelī. maior est qui recumbit q̄ qui ministrat. ergo si angelus qui custodit homines ei ministrat. homo uiator est maior angelo beato. q̄ si hoc fm est. ergo angelus non ministrat homini. igitur angelus non custodit homines. aut in custodia pueritur ordo. **¶** Item si angelus custodiat aut hoc habet a natura aut a gratia. Si a natura cū eadem sit natura in bonis et in malis uidet q̄ mali sūt custodes hominū. Si a gratia ergo cū una anima excedat aliam in gratia. uidetur q̄ una anima alia debeat ad custodiam alterius deputari. **¶** Item hoc ostendit a parte ipsius dei. deus. n. custos perfectus est fm q̄ loquitur in ps. ecce nō dormitabit ne q̄ dor. &c. ergo si sufficiens est diuina custodia. uidet q̄ superflua angelica. aut si angelica necessaria ē. uidet diuina custodia esse diminuta. **¶** Item custodia ē ad euandz in bonū sed nō minus est seruare in bono q̄ libere a malo. nam nō minor est uirtus q̄ quere partē tueri. si ergo non docuit hominem liberari nec erui de potestate diaboli nisi p deum. uidetur q̄ non debeat custodiri. aut honor diuinus transfertur in angelos. Sed contra ysa. lxii. sup muros tuos hierusalē &c. glo. muri sunt appli. custodes sūt angeli. **¶** Item ecclē. xvii. i unāquāq̄ gentē p̄ se sui rectorem glo. i. angelos. **¶** Item Mathei xviii. angeli eorū semp vident faciem patris